Standard för utbildning till diplomerad tobaksavvänjare

Framtagen av Yrkesföreningar mot Tobak

Bakgrund

För att säkerställa en hög kvalitet på den tobaksavvänjning som bedrivs inom hälso- och sjukvården i Sverige har YmT tagit fram en standardmodell för kvalificerat rådgivande samtal - tobaksavvänjningsbehandling.

Mål för utbildningen

Att utbilda personer i kvalificerat rådgivande samtal för tobaksavvänjning.

Lärandemål

Kursen syftar till att deltagaren ska få kunskap i tobakspreventivt arbete, kunna planera och utföra tobaksavvänjning enligt evidensbaserade metoder samt reflektera över etiska aspekter vid tobaksavvänjning.

Utbildningens omfattning

Utbildningen omfattar två inledande dagar (720 minuter, 16 x 45 min), bestående av 50 % teori och 50 % praktik (se sid 2 Obligatoriska delar), följt av tillämpning av den presenterade tobaksavvänjningsmodellen under 2-3 månader med tre handledningstillfällen (se sid 3 Handledning). Utbildningen avslutas med en uppföljande dag (360 minuter, 8 x45 min) 3-6 månader senare med examination (se sid 3 Diplomeringsdag).

För godkännande krävs:

- Närvaro vid samtliga utbildningsdagar
- Tre patienter i aktiv behandling under utbildningsperioden, varav minst en patient fått behandling under 2-3 månader
- Närvaro vid tre handledningstillfällen i grupp eller individuellt. Handledningen ges vid tre tillfällen med cirka en månads mellanrum. Handledning kan ges på telefon
- Skriftlig summering med avslutande reflektioner av tre patientfall lämnas vid utbildningens slut (i enlighet med mall)
- Godkänt kunskapsprov

På diplomet ska, utöver innehållet i utbildningen, framgå att utbildningen genomförts i enlighet med YmT:s standard för utbildning till tobaksavvänjare. Loggan, med tillhörande text, ska finnas på diplomet. Loggan får inte användas om man väljer att lämna intyg på delar av utbildningen.

Utbildningen har genomförts i enlighet med Yrkesföreningarna mot Tobaks standard för utbildning till tobaksavvänjare.

Obligatoriska delar i utbildningen till diplomerad tobaksavvänjare samt fördelning av utbildningstiden.

Tidsangivelsen är det som är minimikrav för utbildningen.

T Introduktion, varför är det viktigt att erbjuda avvänjningshjälp? 30 min

Kort om konsekvenser av tobaksbruk
Rökningens kostnader för samhälle, arbetsgivare, individ
Prevalenssiffror för rökare och snusare
Många rökare och snusare vill ha hjälp

T Medicinska konsekvenser och vinster/återhämtning vid tobaksstopp 90 min

Hjärt-kärlsjukdomar, lungsjukdomar, cancer, diabetes,
graviditet, rökstopp inför operation, munhälsa
Passiv rökning, barn och rökning
Risker med snus, vattenpipa och e-cigarett
”Harm reduction”

T Beroendet 110 min

Fysiologiskt, socialt och psykologiskt beroende
Abstinensbesvär vid tobaksstopp
Läkemedel för avvänjning

T Tobaksavvänjningsmetoder 30 min

Socialstyrelsens riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder
Evidensbaserade metoder enligt Cochrane Library och
SBU-rapport 1998:138

T +P Praktisk tobaksavvänjning 240 min

Behandlingsmodell för kvalificerat rådgivande samtal
Strategier för att bryta vanan, substitut, arbetsblad m.m.
Åtgärder för att minska abstinensen
Journalföring, uppföljning samt utvärdering

Träning av ”enkla råd” och olika delar i modellen för kvalificerad
rådgivande samtal (avvänjningsbehandling)

T+P Samtalsmetod/motiverande strategier 60 min

T Arbete på olika arenor 20 min

Anpassas efter deltagarna**:** Primärvård, sjukhus,
Mödra- och Barnhälsovård, Ungdomsmottagning, Skola,
Psykiatri, Arbetsliv
Policyfrågor

T Material och övriga frågor 20 min

Marknadsföring
Information om nätverk, handledning och fortbildning

Totalt 600 min

Diplomeringsdagen-obligatoriska delar

T	**Skrivning eller återkoppling av svar på hemtentamen**	**45 min**
T+P	**Erfarenheter av behandlingsarbetet** Diskussion av svåra fall och hinder för patientarbetet. Tillämpningsövningar	**45 min**
T+P	**Tobaksavvänjning i grupp** Behandlingsmodell. Struktur och ramar för en grupp, rekrytering och sammansättning av deltagare, gruppledarens förhållningssätt m.m.	**90 min**
T	**Repetition av viktiga områden och nyheter** Läkemedel, Tobaksfri operation, snus, e-cigarett osv	**90 min**
T	**Summering** Kontakt, nätverk, utvärdering, eventuellt diplomering mm	**45 min**
Totalt		**315 min**

Handledning

Syfte

Syftet med handledningen är att underlätta tillämpningen av den modell för tobaksavvänjning som presenteras i den teoretiska delen av utbildningen. För att befästa inlärningen får deltagarna träna med återkommande handledning, som sker vid tre tillfällen med 3-4 veckors mellanrum. Separat dokument finns.

Former

Det är önskvärt att handledningen sker i smågrupper med 4-6 deltagare (**minimum 3 x 90 minuter**), men även individuell handledning (**minimum 3 x 30 minuter**) är godkänd.
Fördelen med handledning i grupp är att deltagarna får diskutera fler patientfall än de egna, vilket ger en bredare kunskap av tobaksavvänjning.
Handledningen kan ske vid direktkontakt, vilket är att föredra, eller via telefon.

Handledarens uppgift

Handledaren får vid handledningstillfällena möjlighet att kontrollera att deltagarna följer modellen för tobaksavvänjning, liksom deltagarens följsamhet till patientens behov och egna resurser. Om handledaren är tveksam till att godkänna en deltagare kan man förlänga träningsperioden med ytterligare patientfall.

Reaktivering

Diplomerad tobaksavvänjare som vill reaktiveras ska om möjligt erbjudas handledning och att delta i den avslutande utbildningsdagen.

Påbyggnad av tidigare intygsutbildning till diplom

Personer som har gått intygsutbildningen, nivå ett, i Yrkesföreningarnas tidigare utbildningsmodell med två nivåer (intyg och diplom) kan tillgodoräkna sig den delen av utbildningen till diplom.

Kvalitetssäkring av utbildningen

För att hålla god kvalitet på diplomutbildningen bör lärarna vid utbildningarna:

- Delta på nätverksträffar som arrangeras av YmT:s diplomgrupp
- Delta på nationella konferenser
- Följa kunskapsläget inom området både vad gäller metod och läkemedel samt använda uppdaterat undervisningsmaterial

Behörig att ansöka om att arrangera utbildningar

Erfaren tobaksavvänjare som fått sin utbildningsplan godkänd av diplomgruppen inom Yrkesföreningarna mot tobak.

Dokument:

Behörighet för utbildningen
Frågor för ansökan
Presentationer till utbildningen finns på PmTs hemsida för utbildare.

För mer information kontakta:

Yrkesföreningar mot Tobak
Tfn: 073-947 77 64
e-post: info@ymtkansli.org
www.psychologistsagainsttobacco.org

Arbetsgruppen
Margareta Pantzar* - Psykologer mot Tobak
Agneta Hjalmarson - Psykologer mot Tobak
Jesper Hellberg – Psykologer mot Tobak
Hans Gilljam - Läkare mot Tobak
Lena Lundh - Sjuksköterskor mot Tobak
Birgitta Enmark - Tandvård mot Tobak
**sammankallande*